

ára: 40 din

Fecske

Konok Kunok

Kun találkozó Bácsfeketehegyen

KONOK KUNOK

Habár az ikrek jó részére ráillik a mondás, hogy úgy hasonlítanak egymásra, mint az egyik tojás a másikra, úgy gondolom nehéz volna találni két egyforma embert a földgolyón, annak ellenére, hogy bármikor találkozhatunk egy idegennel, aki feltűnően hasonlított valamelyik ismerősünkre. Mondom mindezt, miközben tudom, hogy a külső hasonlóság ellenére nincs két egyforma ember, hiszen gondolkodásmódunk, emlékeink, vágyaink, és még annyi más, csak ránk jellemző dolog, megkülönböztet bennünket bármelyik embertársunktól.

Nem tudhatom előre, hogy tudja-e a bácsfeketehegyi Fecske októberi számában készült írásomnak az olvasója, aki miután pénzt áldozott a lapra, vagy megkereste a bácsfeketehegyiek, www.feketics.com című honlapján, vagy bármilyen más módon kezébe került az újság, hogy már megint mire akarok kilyukadni, az újra kacifántosra sikeredett bevezető után. Joggal mondhatja, ha valami nem tetszik neki az írásomban hiszen az olvasónak jogában áll véleményt formálni az újságban leírtakról, miközben a szerzőnek kutyakötelessége tiszteletben tartani papírra vetett soraival életre támasztott dicsérő, vagy elmarasztaló gondolatot.

Nem tudom azt sem, hogy a Fecskebe rendszeresen, vagy időnként írogatók mennyire elégedettek az írásuk nyomán keltett ilyen, vagy olyan visszhanggal, ha

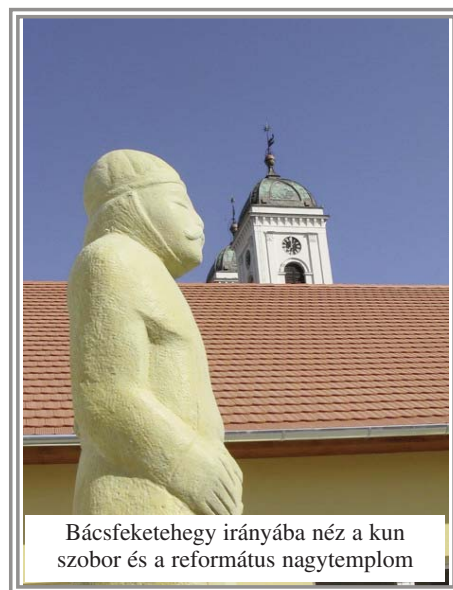
A kunhegyesi Református Általános Iskola udvarában avatott kun szobor előtt

egyáltalán visszhangról lehet beszélni egy olyan bácsfeketehegyi magyar közösségben, ahol nem nagyon szokás nyilvános véleményt mondani, vagy netalán dicséretet megfogalmazni mások tetteiről, papírra vetett gondolatairól.

Érzem, kezdek belebonyolódni a magyarázkodásba, ezért rövidre zárva a témát, szeretném szépen megfogalmazva elmondani, hogy nem szoktam örülni annak, ha eladatlan Fecskét látok valamelyik boltban. Nem örülök, mivel kételyek merülnek fel bennem arról, hogy valami nem stimmelhet a Fecske körül. Vagy nagy a kinyomtatott példányszám, vagy drága az újság, netalán az olvasó elégedetlen a benne közölt tartalommal. Rosszabbik esetben még az is megeshet, hogy olyannyira igénytelenek, és elfásultak lettünk, hogy már az sem érdekel bennünket mi történt velünk, Bácsfeketehegy lakóival, az elmúlt hónapban.

Előre tudom sokak választását kérdésemre. Azt fogják mondani, hogy már megint túlkomplikálom a dolgot, nem szabad azon keseregni, hogy hány eladatlan Fecske került vissza a boltokból, hanem annak kell örülni, hogy hányat sikerült eladnunk, vagy pedig elajándékoznunk. Örülök az ilyen véleménynek, hiszen akik ismernek azok tudják, hogy nem nagyon kell engemet optimista gondolkodásmódra tanítani. Ha nem tudnék még mindig előremenekülni a közéleti szerepvállalással járó mindennapi gondokból, akkor már régóta fogtam volna nem létező kalapomat és otthagyni csapot, papot, azt is elfelejtettem volna, hogy valaha is eszembe jutott mások gondját felvállalni egyre gyarapodó sajátjaim mellé.

Na de, egy szónak is száz a vége, mielőbb leütném a számítógépemben az írásom, írásaim végére az utolsó pontot, szeretném közhírré tétetni, hogy a Fecske szerkesztője arra kért, hogy írásom témájának a kunok napokban lezajlott első világtalálkozóját válasszam. Örömmel fogadtam a felkérést, hiszen szeretek bennünket érintő dolgokról nyomot hagyni, de azt persze most sem tudom előre, hogy mekkora teret fog kapni a címben szereplő téma az írásomban. Sokszor visszahallom, hogy ezért, vagy azért felnéznek ránk

Bácsfeketehegy irányába néz a kun szobor és a református nagytemplom

Bácsfeketehegyiekre. Nálatok mindég történik valami, honnan van ennyi tehetséges gyerekek és fiatalok, honnan a csudából tudatok már megint pénzt találni erre is, meg arra is, akkor, amikor ebben a pénztelen világban nem illik feszelegni, mint két krumpli egy zsákban. Könnyű nektek, mondják, miközben hessegetik maguktól a gondolatát is annak, hogy talán tenni is kellene azért, hogy náluk is meginduljon valami előre.

Össze kell fogni, ne azt nézzétek, hogy miként nem lehet, hanem azt keressétek mi a megoldás, mondom sokszor és sokféle fogadatlan prókátorként, miközben tudom azt is, hogy nem vagyunk egyformák, és nem egyforma a lehetőségünk sem. Segíts magadon, az Isten is megsegít, tartja a közmondás, nincs lehetetlen, csak tehetetlen, mondom én, ha kérdeznek, ha nem, miközben gyakorlatból tudom, hogy a ne szólj szám, nem fáj fejem elméletnek is meglehet a praktikus hozadéka.

Kunok vagyunk. Olyan ősök kései leszármazottai, akik hétszázhetven évvel ezelőtt, érthetetlen nyelvet beszélve, rég elfelejtett, szinte barbárnak is mondható módon viselkedve telepedtek meg a Kárpát medencei magyar sziget kellős közepén.

Kunok voltak az őseink, nem magyarok. Később jöttek, bebocsátást kértek és kaptak a magyaroktól. Háborúzó népesség voltunk, nem találtuk a helyünket a földműveléshez

Istentiszteleten a kunhegyesi református nagytemplomban

szokott, szoktatott magyarok között, vérezni akartunk, hajtott bennünket az ősi ösztön, a parancs, ami azt mondta, hogy mások vagyunk a bennünket körülvevő magyar, és nem magyar tengerből.

Mások vagyunk parancsolta a génbe ültetett üzenet, nem hasonlítottunk sem a hunokra, sem a szarmatákra, de semmilyen más népre sem, aki valaha betelepedett, majd pedig szörén, szálán eltűnt a Kárpát medencéből. Amikor már eleget véreztünk a számtalan vesztes csatába, újra megsegített bennünket a Teremtő, hiszen megengedte, hogy újra mások, ezúttal magyarok legyünk. A Teremtő akaratából kun őseink megbékéltek sorsukkal, letelepedtek a Kis- és a Nagykunságban, keresztyének lettek, barbár szokásaikkal együtt elvesztették a nyelvüket, magyarokká lettek. Magyarok lettek a kun őseink. Igaz

kicsit más magyarok, konokabbak, különösebbek, de magyarok. Többen laktak a Kiskunságban, mint a Nagykunságban, ahol olyannyira szűk lett számokra a határ, hogy kunul már nem tudó kun-magyar őseink újra útra kerekedtek, és letelepedtek az új hazába, először 1785-ben Bácsfeketehegyen, egy évre rá Pacséron és Bácskossuthfalván, majd pedig a legvégén Piroson.

Miért vagyunk mi magyarok itt

Simonyi Lili és Szarka Ákos verset mondott a kunhegyesi ünnepségen.

biztosító ösztönöket tápláló génnek kicsit másokká tették mindannyinkat. Az idén, 770 év után először sikerült újra egymásra találunk, megemlékezni kun származásunkról, a gyökereinkről, amelyek idekötnek bennünket erre a tájra. A magyarországi kun települések összefogása eredményeként mi is egy kicsit részesei lehettünk az első kun világtalálkozóknak. Közösségünk néhány képviselője ott volt a találkozó eseményein Kiskunfélegyházán, Ópusztaszeren, Bácskossuthfalván, Pacséron, Kunhegyesen, és Karcagon, de legtöbben idehaza, Bácsfeketehegyen kapcsolódtak be a megemlékezésbe. A jóból sokszor kimaradóként én az ünneppsorozat hetei alatt csak Kunhegyesen és Karcagon jártam néhányad magammal, és állandóan az motoszkált a fejemben, hogy jól döntöttem-e őseink, amikor ezelőtt 224 évvel, saját akaratból örök búcsút intettek a hatezer hívőt befogadó kunhegyesi református nagytemplom köré épült városban maradt rokonságnak, az ismerősöknek és a szomszédoknak.

Nincs biztató válasz erre a kérdésre, na de eggyel több, vagy kevesebb kérdőjellel azért az élet megy tovább. Legközelebb, ha meg lesz hozzá az akarat, három év múlva lesz újra kun világtalálkozó. Azt, hogy miért pont három év múlva, nem tudom. Talán azért mert ezzel is azt bizonyítjuk kun őseink kései leszármazottaiként, hogy mások vagyunk, mint a többi magyarok.

Mi kun származású magyarok vagyunk. Konokak, kitartóak, kicsit különösek, figyelünk, és vigyázunk is egymásra, meg nem is, de mindezt úgy tesszük, hogy mindenki ránk irigykedik. Pedig mi, bácsfeketehegyi kun magyarok, csak azt tesszük, amit az ősi, génjeikbe hordozott ösztön parancsol.

Mindenáron megmaradni, újra és újra termést hozni, önmagunkba hordozni a múltat és a jövőt, a kunt és a magyart.

Valahogy úgy, ahogy azt nekünk a Megváltónk, a világ végezetéig, megálmodta.

Pál Károly

Feketicsi meggyfával a kunhegyesi református nagytemplom, az idén avatott parókia, és a református iskola közötti kertben.

Bácsfeketehegyen kicsit másnak, mint a többi körülöttünk élő, vagy akár a másik három vajdasági kun településen élő magyarok. Mi az oka annak, hogy ennyire különbözünk a kunhegyesi magyaroktól is, azoktól, akik sokszor úgy hasonlítanak ránk, mint a tojás a tojásra. Kun s z á r m a z á s ú k vagyunk mi is, ők is, de a megmaradást

AZ IZIDA HÍREI

Egy igazi időutazáson vehettünk részt - mi az Izidasok és barátaink. Egy egészen régi világot ismerhettünk meg Belgrádban a dinoszauruszok múzeumában. Ez a világ 240 millió évvel ezelőtt kezdődik és a dinoszauruszok

életét, fejlődését mutatja be élethű dinókkal. Vannak óriásiak, 10 méter magasak, vannak egészen kicsi bébi dínók, vannak félelmetes ragadozók és vannak szelíd, növényevő fajták. A leletek Argentínából

jöttek és az volt az érdekes, hogy a közvetlen közelükbe lehetett menni, lehetett fényképezni, sőt még le is lehetett rajzolni őket. A rajzok végül zsúrizve lesznek, talán még ajándékot, díjat is fogunk kapni! A múzeumba előre bejelentkeztünk, így gyorsan bejutottunk, nem kellett sorba állni, és olyan kedvesek voltak a szervezők, hogy tagjaink díjmentesen tudták megtekinteni ezt az érdekes kiállítást. Köszönjük!!!!

Ha már a rajzolásnál vagyunk, meg kell említenünk, hogy Benedek Adrián és Szalajevity Tímea rajzait kiállították az Újvidéki Rádió M Stúdiójában. A kiállítást az újvidéki társszervezetünk rendezte.

Az utóbbi időkben a műhelyeinken is rajzolunk, mégpedig fűszernövényeket, de az az igazság, nem csak rajzoljuk, hanem termesztjük is. Az üvegház felépítésével állandó jelleggel fű-

szernövényeket és gyógynövényeket termelünk, most már eladásra is. Akit érdekel üvegházunk munkája, jöjjön el hozzánk, vagy ha van tapasztalata ilyen területen, segítsen nekünk, hogy sikerüljön elképzelésünk. A munka, foglalkoztatás és szociális kérdésekkel foglalkozó minisztérium támogatásával szeptember 7-én épült meg az üvegházunk. Az előre elkészített palánták már a rá következő napokban bekerültek az asztalokra, mondanom sem kell, hogy mindannyiunk örömére.

Belgrádban megtekinthettük még a halak kiállítását is. Ez a kiállítás is sok érdekességet hozott. Megismertük a kalapácsos cápát, a piranyát, na meg egy 70 kg-os harcsát, és még sok ismert és eddig még ismeretlen halfajtát is. Itt meg kell említeni, hogy tagjaink között már vannak képzett horgászok, ne feledjük el, hogy a nyáron aktívan részt vettünk különböző pecás programokban, pl. Ludason, a Dunán Újvidéken, Szenttamáson. Azonban mégis sok újat tanultunk a múzeumban. Nagyon kedves

vezetőnk szörppel és játékkal fel is frissített bennünket. Útközben rövid sétát tettünk Belgrád belvárosában. Megnéztük a Szent Száva székesegyházat, a Kalemegdánt. Itt meg kell említeni, sőt idézni kell az ismert íróink tollából született gondolatokat. Őt idézve egy kicsit emlékezzünk!

Dobos László: Gyanú nélkül (részlet)

„Várak és folyók. Ezek Közép-Európa nagyvárosainak jelképei. Belgrád törökül Kalemegdán: csaták köve. A vár lábainál összefolyik a Duna és a Száva. Úgy, mint ahogy a dévényi vár alatt a Dunába vész a Morva folyó. A csaták követ körbefogja a víz: őrzi, védi. Vigyazza az emléket. Várak és folyók, a történelem vízválasztói. Prágának, Budának, Bécsnek, Belgrádnak, Pozsonynak történelmi kilátói vannak: várak és várromok. Innen városok és századok tekinthetők át. Az idegen ezt keresi, ezt érzi először: az óvárosokat. Belgrád összejtje: a Kalemegdán. Nem véletlen, hogy az ismerkedő kíváncsiság előbb a városok egysejtű állapotát kívánja érzékelni. Innen kezdődhet a rokonodás, a világvárosok bonyolult idegrendszerének, történelmi reflexióinak és szociális rétegződésének az észlelése.”

Vagy éppen

Illyés Gyula: Szétteltekintve a Kalimegdánról (részlet)

Történelmi lecke felnőtteknek “Belgrád nevében a bel nem azt jelenti, hogy szép, amiként francia barátaink, de az én tudatomban is csengett, hanem azt, hogy fehér. A várost szerbül ma is úgy hívják, ahogy mi már csak a történelemlönyveinkben: Fehérvár. Volt egy kor, amidőn Európa váraiban, de városaiban is a kő – mentesen a szénfűsttől – sokáig fehéren maradt. Székesfehérvár, Gyulafehérvár, Fehéregyháza. Nándorfehérvár! Távolról, a déli lapályról nézve a sziklákra épült hatalmas bástya- és kőfalsorozat itt ma is fehéren villog. Ezt a tulajdonképpeni Fehérvárat, amelybe a mi budai várunk háromszor is beleférne, a voltaképpeni fellegrárat tehát megkülönböztetésül, török szóval Kalimegdán-nak nevezik. Évszázadokon át ez volt Európa legnagyobb erődtímenye. A Duna völgyi népek legnagyobb, majd – legvégső reménye. Aztán legnagyobb siratnivalója.”

2009 október 31-én tartjuk meg a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületével karöltve a **IV. Záporka** vers- és prózamondó találkozót.

A versmondás mellett még nagyon sok meglepetés vár a gyerekekre. Közös játékok, kézműves foglalkozások teszik színesebbé a gyerekeknek a találkozót, a nevelőknek pedig kerekasztal beszélgetést tervezünk. Szeretettel várunk minden kedves olvasót a gálaműsorra, melyet 2009.10.31-én 16.30 órára tervezünk a bács-feketehegyi színházterembe. Az ünnepi műsort az Ady Endre Kísérleti Általános Iskola tanulói nyitják meg.

P.J.

A HELYI KÖZÖSSÉG HÍREI

ÉRTESÍTÉS

Értesítjük a polgárokat, hogy a bácsfeketehegyi szemételepen 2009.10.01.-től a szemét ellenőrzött lerakása és a szennyvíz kieresztése az erre a feladatra felhatalmazott személy irányításával, utasításainak követésével történik.

Kérjük a polgárok együttműködését.

A bácsfeketehegyi Kozma Lajos könyvtár programja

Szeptember 30. : Fekete J. József író, akadémikus Lemúria legtetjén című könyvének bemutatója

Október 7. : Nagy Tibor történelem tanár tart előadást 160 év Arad címmel 19 órától

Október 14.: egyeztetés alatt

Október 28. : dr. Magyar Lóránt orvos, mentálhigiénés előadó tart előadást A napfényes életvezetés címmel 17 órától

Október 29. : Kórizs József amatőr helytörténész tart előadást a kunokról 19 órai kezdettel

November 5. : Orosz Attila lelkipásztor tart előadást Keresztyén felelősségünk a Kárpát-medencében címmel 18.30 órától

APRÓHÍRDETÉS

Acéltőkés, rövid, bécsi zongora eladó.
Tel.: 063/84-41-479

**Nyugdíjas vasmunkás régi és új tárgyak
megmunkálását vállalja.**
Tel.: 024/738-745

Felhívjuk kedves olvasóink figyelmét, hogy ismét módjukban áll apróhirdetéseiket ingyenesen megjeleníteni a Fecskében. Szóval, ha eladnának valamit, netán megvételre keresnek valamit, esetleg csak a figyelmet szeretnék felhívni valamire, a megfogalmazott szöveget az elérhetőségükkel feltüntetve dobják be a "Fecske" postaládájába a Helyi közösség udvarán (Testvériség utca 30.)

Továbbra is várjuk írásaikat, receptjeiket a:
feketicsifecske@gmail.com címre

Aki nem rendelkezik Internet kapcsolattal az, az írását a fent említett postaládába dobhatja bele.

szerk.

RIPORTOK INNEN-ONNAN

Mit hozott az idei tanév?
Szeptemberi remények és aggodalmak

Az idén sajnos joggal lehetett aggodalommal telve feltenni ezt a kérdést, hiszen az idei tanévkezdés nemcsak az első iskolanap örömeiről, izgalmairól szólt. Sokakban felmerült a kérdés, hogy a sokat emlegetett „racionalizálás” érinti-e iskolákat, és ha igen, milyen mértékben. Habár nekem még nincsenek gyerekeim, mégis érdekelt mit is hozott Bácsfeketehegyen szeptember elseje. Hogy választ kapjak kérdéseimre, iskolánk igazgatójához, **Bojtos Bélához** fordultam.

Az idei tanévkezdéskor mennyi magyar és mennyi szerb anyanyelvű első diákot köszönhetett az iskola?

-Az idei iskolaévet huszonnégy magyar és szintén huszonnégy szerb anyanyelvű diák kezdte meg.

A tavalyi évhez képest van-e számbeli csökkenés?

-A tavalyi évhez viszonyítva ez javulásnak tekinthető. A jövőben várhatóan e körül a létszám körül fog stagnálni a diákok száma.

Mivel az oktatás az utóbbi években megszorításoknak volt alávetve, hogyan hatott ez az iskolára? Ez alatt azt értem, hogy most is adottak-e az anyagi feltételek a kirándulásokra, sportrendezvényekre, mint ahogyan ez korábban is volt.

-Mi megpróbálunk továbbra is úgy üzemelni, mintha nem volna gazdasági válság, viszont sok mindent csak szerényebb keretek között tudunk

megvalósítani. Ezt azért tesszük, mert a gyakorlat azt mutatja, hogy amit egyszer megszüntetünk, azt nagyon nehéz visszahozni. Nem mondtunk le semmiről se. Az iskolát a saját erőnkből egészségessé és tisztává tettük. De sajnos az oktatás modernizálására nagyon kevés eszköz jut, de ezt a munkával próbáljuk pótolni.

Ön szerint a „racionalizálás” folyamata a jövőben érinteni fogja-e a bácsfeketehegyi iskolát?

-Valójában nem lehet tudni, mert még nem tudjuk, hogy is néz ki. A törvényt még nem látta senki. Szerintem nálunk nem kell, hogy jelentős dolgok történjenek.

Optimista-e a jövő tanévet illetően?

-Én igen. Az emberi találékonyság csodálatos.

Kíváncsi voltam arra is, hogy a Pán Péter iskoláskor előtti intézményben hogyan köszöntötték a szeptembert. Kérdéseimre **Szakács Sára** óvónő adott válaszokat.

Szeptember elsején hány kis óvodás előtt nyitotta meg kapuit az óvoda?

- Idén százöt gyermek lépte át az ovi kapuját. Ebből hatvanöten magyar ajkúak, negyvenen pedig szerb anyanyelvűek.

Mivel az én óvodáskorom már rég elmúlt, ma is létezik-e még a kis-, közép- és nagycsoport?

-Igen, megvan a három csoport, csak a nevük más. A három és négy éves gyerekek most napközibe járnak, az öt évesek napgy csoportba, a hat évesek

pedig az iskoláskor előtti csoportba.

Ezek szerint a napközi továbbra is működik?

-Működik. A gyerekek kapnak ebédet, igazi kellemes, gyerekbarát ételeket készítenek nekik. Itt is

alszanak. A napközi reggel hat órától délután 16 óráig dolgozik. A munka két nyelven folyik, magyarul és szerbül, ezen kívül a gyerekek havi százharminc dinárért hetente kétszer angolt is tanulnak.

Kevesebb-e az idén az óvodások száma, mint tavaly?

-Nem, igaz kevesebb, mint tíz évvel ezelőtt. Akkor ugyanis százhatvanon felül volt az óvodások száma. De ennek ellenére, létszámban kielégítő csoportok vannak. Az óvoda is szépen felfejlődött, a higiénája is makulátlan. Van két takarítónőnk és egy szakácsnőnk. A fűtés is megoldott. Új játékok is vannak, amelyek uniós szabványoknak megfelelően készültek.

Véleménye szerint a jövő év hogyan alakul majd?

-A jövő év is ilyen lesz. Az egészségházból már kivettük a 2006/2007-ben született gyermekek névsorát, ami szerint kielégítő számú gyermek indulhat óvodába. Az elkövetkező öt évben sem lesznek problémák a létszámmal illetően, nem lesz szükség csoportok megszüntetésére.

SZ.a.

AKKOR GONDOLKOZZUNK...?

A XENOFÓBIÁRÓL

Idegengyűlölet, ellenszenv és / vagy félelem mindentől ami ismeretlen, vagy attól ami eltérő, ami maga nem olyan....

Az idegenektől való félelem a xenofóbia. Sajnos ez a kifejezés mindig rosszat jelent, mivel a nacionalizmust és a sovinizmust követi. Nagyon sok csoportosulás tevékenysége is ezen az elven alapul. Annak ellenére, hogy nem mindig a legrosszabbra kell gondolnunk, sajnos a xenofób csoportok úgy gondolkoznak, hogy az idegent, főleg, ha kisebbségben van meg gyengébb is, és akikért nem áll ki senki sem; jó lesz megfélemlíteni, bántani, terrorizálni, elüldözni, hogy újabb, „ősregi, örökös” területeket „szabadítsanak” fel saját maguk számára. Erre tanúbizonyság a szabadkai vasútállomáson felújított emléktábla, hogy 1918. november 13-án a dicső szerb hadsereg felszabadította Szabadkát...., de könyörgök, mi alól? Volt-e ez a város régebben szerb fennhatóság alatt?...., vagy ez rajtam kívül az égvilágon senkit sem izgat???

Jól van, na, ha nem, nem!

Ezt még lehet, hogy szó nélkül elviselném, de ahogy rajtam kívül mások sem túlzottan bővelkednek az anyagi javakban, és mivel nincs sok kilátás arra sem, hogy ez majd jóra fordul, lassan xenofób lettem. Igen, pedig nem ilyenek neveltek, inkább kozmopolitának.

Minden idegentől elkezdtem félni, mivel nem csak itt helyben, de környékünkön sem én (jó ne csak magammal törődjek), de más idevalósi sem tud munkához, vagy netalán jobb munkához jutni, hogy élvezhesse tudása, ügyessége gyümölcsét; inkább mindig egy vagy több idegen van előnyben részesítve, mert, hát Ő/Ők szegények a veszélyeztetettek (ugrozszenik, vagy ugró zsenik??). Mikor lesznek már én, ilyen előnyös helyzetben???

Megfogadtam, hogy ezért senkinek sem nyújtok útmutatást, segítséget, nehogy azért jöjjön, hogy a leendő munkából kitúrjon, vagy Ő kapjon segítyt, meg minden mást..., de főleg ne ingyen.

Kész! Elég volt!

Hogy lehetsz ilyen?

Szépen. Akárhányszor is utalunk az összetartásra, senki sem akarja, mert hát a másinak esetleg több haszna lesz a közös munkából. Ha az eladandó vagyontunkat akarja valaki itteni megvenni, akkor inkább odaadják idegennek, és utána csodálkoznak, hogy már alig lehet hallani anyanyelvünkön beszélő, vagy azt megértő „szomszédot”. A „politika” ebben nem bűnös, mert senki sem irányítja (törvényesen) őket ide, de nem is parancsolhatja meg, hogy eladjuk nekik ingatlanjainkat. A demokráciában erre nincs parancs. Az alkotmány is védi a vagyont, tehát senki sem szólhat bele, mi magunk határozzuk meg, hogy kinek adjuk, vagy nem adjuk el tulajdonunkat és, hogy ki lesz a „szomszédunk”.

Igen, xenofób leszek, annak ellenére, hogy a megindult terrorhullám, aminek már van egy külföldi áldozata is, ami miatt be akarnak tiltani egypár xenofób nacionalista szervezetet, és az „ártatlan” focirajongókra is oda fognak figyelni.

Eddig miért nem tették?

Talán ezzel is úgy vannak, mint a lusztrációval, (ami azt jelenti, hogy pl. azok az újságírók, akik a gyűlölet nyelvén beszéltek/írtak a régi rendszerben nem fognak az újban a nyilvánosság elé kerülni), hogy a politikai helyzet erre (lusztrációra) nem megfelelő, de nélküle meg nem fog megváltozni.

Rájöttem, hogy törököt fogtunk.

Szerettem volna felvonulni a sajnos áthelyezett (biztonsági okokból) vagy elhalasztott, vagy akármi miatt nem megtartott Büszkeség parádén egy saját táblával, amin az áll -nem az amire Önök gondolnak (nem szexuális hovatartozás)- hanem, hogy NEM VAGYOK BUTA, méghozzá államnyelven, és ha ezért is jár a betiltás (biztonsági okokból), akkor bizony nemzetközi szinten is vállalnám a felelősséget.

Ha ezek után sem tudjuk megérteni, hogy miért hívhatja a mozlem pap híveit imára, miért szemetelnek utcáinkon, miért lopnak, miért tördelik ki a kiskákat, miért nincs munkánk, pénzünk..., akkor már nincs semmi, amin gondolkozzunk.

De újból, azt mondom, akkor gondolkozzunk! Tartsunk össze, ne zsákmányoljuk ki egymást, ne legyünk önmagunk és embertársaink ellensége, de ne a nem megtartott szó, hanem a megtartott törvény legyen ami vezet bennünket, és kivezet ebből az „egyiptomi rabságból”.

BIRO Csaba

Megszakadt a KKT ülés Kishegyesen

Kishegyesen, szerdán szeptember 30.-án megszakadt a községi Képviselő-testület nyolcadik ülése, mivel a Demokrata Párt és a Szerbiai Szocialista Párt képviselői nem jöttek be az ülésterembe, a Szerb Radikális Párt képviselői pedig az ülés kezdete után elhagyták a termet, miután rájöttek arra, hogy ezúttal az abszolút többséget képező Magyar koalíciónak és a Montenegrói pártnak hiányzik egy tanácsnoka az ülés folytatásához.

A DP és az SZSZP tanácsnokai azért nem vettek részt az ülésen mivel a nemrég lezajlott helyi közösségi választásokat követően Szikicsen többségbe jutott szocialistáknak, az előző választáson nyertes demokraták, nem engedték át a Helyi közösség irányítását. Az előállt helyzetben a demokraták azt követelték a községet irányító magyar-montenegrói koalíciótól, hogy még legalább két évig ők maradhasanak a szikicsi helyi közösség vezetői, aminek fejében ők hajlandók ellenzéki vonulni a községi képviselő-testületben, a szocialisták pedig azt szerették volna, ha a községi vezetés, akár rendőri segédlettel, biztosítsa azt, hogy a demokraták átadják nekik a falu irányítását.

A helyzetet komplikálja az is, hogy a szikicsi helyi választásokon a demokraták nem vettek részt, az abszolút többséget szerzett szocialisták pedig ellenzéki kényszerítették a Montenegrói párt képviselőit, akik a falu egyik felében, lényegében megnyerték a választást. Mindemellett tudni kell azt is, hogy a szocialista párt két községbeli tanácsnoka szavazataival mindeddig támogatta a községet vezető magyar – montenegrói koalíciót.

Az ülés megszakadását követően, tanácskoztak a Magyar koalíció és a Montenegrói párt képviselői. Azon felül, hogy kifejezték sajnálatukat a helyi demokraták és a szocialisták mai viselkedése miatt, megállapították azt is, hogy nem lenne jó, ha a demokrata, a szocialista, és a radikális tanácsnokok kivonulása azt is jelentené, hogy nem tudják elképzelni az együttműködést azokkal, akik a községbeli magyarok és a montenegróiak legitim képviselőiként vállalták a Kishegyes község irányításával járó felelősséget.

A Magyar koalíció és a Montenegrói párt kishegyesi KKT-ben abszolút többséggel rendelkező tanácsnoki csoportja hamarosan dönt a megszakadt ülés folytatásának időpontjáról.

Pál Károly

MUNKÁLATOK AZ IPARI PARKBAN

Az ipari park infrastruktúrájának kialakítása képezi további munkánkat is. Tárgyalásokat folytatunk az újvidéki székhelyű NS GAS gázszolgáltatóval, akik két évvel ezelőtt Kishegyes Község gázhálózatát is készítették. Folyamatban van az ipari park úthálózatának elnevezése is, melynél első lépésként az eddig nem hivatalosan Dorogi dűlőnek nevezett útnak adnánk új nevet - MALOM ÚT. Ez a

kérdés természetesen a következő KKT ülésen kerül napirendre. Amennyiben az időjárási viszonyok engedik október végén szeretnénk elvégezni az út szanálását is. Elkészült az ipari park vízellátásához szükséges pumpaház főterve, mellyel pályázni tudunk a Tartományi Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízgazdálkodási titkárság által kiírt viszanemtérítendő támogatásra. Folyamatban van a vízvezeték-hálózat főtervének elkészítése is.

Nagy Zita

ÚJ KEZDET, NEUER ANFANG

2009.09.02-án Kishegyes Községi Képviselő-testület (KKT) tanácsa a megfelelő törvényes keretekkel összhangban elfogadta az **ÚJ KEZDET – Kishegyes, Szikics, B á c s f e k e t e h e g y településen élt dunamenti svábok és azok leszármazottaival való együttműködést ápoló polgárok egyesülete – Kishegyes polgárok egyesületét, és annak statútumát.**

Ugyanezen a napon, este az erre az alkalomra idelátogató elszármazott németek és leszármazottaik ünnepélyesen is elfogadták a statútumot. Ezt az ünnepséget megtisztelte jelenlétével Egeresi Sándor, a VAT parlamentjének elnöke, ezáltal kihangsúlyozta a polgári egyesület jelentőségét, fontosságát, tudatva a résztvevőkkel, hogy Vajdaság parlamentje 2003.03.05-én **A kollektív felelősség eltörléséről hozott határozatot**, mely példamutató nem csak Szerbiában, de Európában is.

Ez a szervezet nem csodaszer, de ha nem is javítja ki a múlt hibáit, rámutat azokra, és segít abban, hogy soha ne ismétlődjenek meg. A kiköltöztetés és az akkori, egyéb borzalmak több mint 60 éve történtek. A túlélőkből és szemtanúkból már alig vannak az élők soraiban. Ez az egyesület nem a számonkérést tűzte ki céljául, hanem a megbékélést, a megbocsátást, az el nem feledést, mert ha nem zárjuk le a múltunkat, nem nézhetünk a jövőnk elé sem, tehát az áldozatok elfelejtésével, netán tagadásával, magunkat is az elmúlás, eltűnés útjára küldjük.

Szerencsére mi az összefogás, a barátság, együttműködés útját választjuk a polgári egyesület megalapításával. Ez még egy jó alap az itthon maradás, de azzal egyidejűleg a világ vérkeringésébe való bekerülésre is régi-új „szomszédjaink” segítségével, újra indítva az együttműködést, támogatást a szebb és biztosabb jövő reményében.

Az egyesület céljai:

- kulturális, sport és gazdasági és más területeken való együttműködés feltételeinek megteremtése a németországi Feketics-Szikics, szülőföld egyesület és a községi önkormányzati és civil szervezetek között,
- Szakrális, vallási és más épületek megóvásának koordinálása,
- Más, szülőföldre emlékező és ezt tisztelő csoportokkal való együttműködés Szerbia területén,
- A fiatalok bevonása a szervezet

munkájába,

- Az emberi jogok és szabadság védelme
- A lakosság részletes tájékoztatása a Duna menti svábokkal való együttműködésről,
- Humanitárius tevékenységek szervezése,
- Községünk, Vajdaság és Szerbia kulturális afirmációja...

A testület tevékenységei a kitűzött célok megvalósítására fognak irányulni. Az elnökséget 2+2+2 hazai (a község három településének egyenjogúságát kifejezve) és HELGA EISELE asszony fogják képezni. Az elnökség elnöke LÓDI MIKLÓS, aki mindenkit szeretettel vár a kezdődő munkában együttműködésben. Eleinte adatok gyűjtése és rendszerezése lesz a szervezet tevékenysége. Így azoknak, akik ismerősök, elveszett szomszédok után kutatnak, az egyesület segítségükre fog lenni. Ez az egyesület egy óriási mérföldkő létünk meghatározásában, a más elismerésével magunknak is létjogosultságot építünk.

B.Cs./L.M.

EGY ÉV SABÁCON

Az osztályfőnököm nagy örömömre, ismét Dr. Kandjera L. lett, és bízattóan mosolygott rám az első órán, amit ő tartott. Megkért bennünket szorgalomra, figyelemre és nem rejtette véka alá, mi történik az olyan tanulóval, aki nem dolgozik teljes erőbedobással. Erre példa, sajnos mi hárman voltunk, –student-ok: az egyik földi és kenyeres pajtásom H. Jancsi volt, másik, egy kebelbarátom a Milenko Moholról. Egyikőnk sem volt buta vagy kattant gyerek, de mind a hárman valamelyik tanárunk fogára kerülünk. Én a szerb tanárára! Mint már említettem, a nyári (rövid idei) pótvizsgára való előkészületben, kis barátnőm, Koka segített és jóslata beteljesült, de őszintén vígasztalt: közelebbről kell megismerkednem a szerb irodalom jeleivel. Erre a feladatra Koka barátnőm, már a nyáron utalt, mert csak ezzel nyerhetem el a szerb tanárom elismerését. Meg a gyengéjét is!

Nosza, már tanév első napjaiban Kokával „megszálltuk” a városi könyvtár olvasótermét. Nekem az volt a dögöm, hogy írjam azt, amit Koka diktál! Eleinte fogalmam sem volt mire lesz ez jó, de szorgalmasan és szófogadóan jegyeztem. Lassan rájöttem, egy szerb költőről szóló kritikai elemzés az, amit házi dolgozatként készítnék.

A további feladatom az volt, hogy már az első szerb órán jelentkezzem a dolgozattal. Ezen kívül, Koka a „számba rágta”, megértette velem,

mik az érdemei a feldolgozott műveknek és magának szerzőnek is. Egy kicsit papagájnak éreztem magamat, de ez volt, ezt kellett szeretni!

Az első szerb órán, tolakodóan, már az óra kezdetén jelentkeztem a beszámolómmal. A tanár fanyalogva fogadta a kérésemet, hogy felolvashassam dolgozatomat. Talán 15 percnél sem volt hosszabb a beszámoló, de már az első mondatok után, láttam a felcsillanó érdeklődés szikrácskáit a tanárom szemében. Én még akkor nem tudtam, tanárom kedvenc költőéről szól a beszámoló. Bezzeg Koka ezt pontosan tudta. Előzőleg tájékozódott, megérdeklődte a tanárom „gyengéjét”. A beszámoló végén utaltam rá, hogy a téma, amit feldolgoztam, közelről sincs kimerítve, és ha a tanár úr jóváhagyja, úgy szívesen még egy beszámolót készíthetnék. Úgy is lett! A következő héten ismét jelentkeztem, folytatva az előző témát. Ismét „learattam” tanáromtól az elismerő babérjait. Ravaszul érdeklődött, honnan veszem az „anyagot” a beszámolóimhoz? Természetesen a városi könyvtárra hivatkoztam, elhallgatva, hogy barátnőm hozzáértő asszisztenciája segítségével „dolgozom”.

Ne csűrjem-csavarjam tovább, minden héten egy beszámolóval „bombáztam” a tanáromat. Ő pedig, mind több érdeklődéssel faggatott a feldolgozott témákról. Magam is meglepődtem, kezdtem érteni dolgozat, műveket, költeményeket, az írók,

költők szándékait, mit akartak kifejezni műveikkel, mivel szeretnének hatni az olvasóra. Természetesen, az én tudásom észrevétlenül növekedett, a barátnőm hozzáértő segítségének köszönve. Az is kiderült, Kokát is érdekelte, az akkori Jugoszláv irodalom, az írók és műveik. Szorgalmasan jártunk a könyvtárba és csak későbbben, az egyik könyvtárostól tudtuk meg, Tomo tanárom kilesett bennünket, ahogyan dolgozunk. Kivallatta a könyvtárost is, aki büszkén mondta, ez párocska, ez a két fiatal, állandó látogatói a könyvtárnak. Minden héten 1-2 nap, délután ott dolgoztunk, írtunk. Akarva-akaratlan „rám ragadtak” a dolgok. Kokával mind érdekesebb témákba vágtunk, és én természetesen, szorgalmasan jegyezgettem, írtam, beszámoltam, referáltam. Azt nem is kell mondanom, az osztálytársaim nagy örömeire szolgáltak az én beszámolóim, mert így el lett „bliccelve” az óra. Szokássá vált, a beszámoló utáni vita. Mindenki örült, a tanárom, mert érdekes dolgokkal kezdtünk foglalkozni, vitatkozni. Az osztálytársaim örültek, mert nem volt feleltetés, érdekesebbé váltak a „vita-órák”. Én is örültem, mert észrevétlenül elnyertem a tanárom elismerését, megbecsülését. Szemtelenül, hasonlatokat vontam, még a gimnáziumban tanult magyar írókról, és nagy meglepetésemre, a balkáni háborút járt és ott súlyosan sebesült tanárom, még magyar írókról is tudott! Becsületére váljon, mert „nagy szerb” volt az öreg. Velem szemben azért, gáláns volt. Meg nem sértett volna soha, az én kérkedő magyar tudásomért. Így folyt az órák hétről-hétre, egészen az iskolaév feléig, amikor is Tomo tanárom érdekes ajánlatot tett: - Az iskolaév második felében nem kell bejárnom a szerb órákra sem, csak ha ő üzen, akkor menjek be, az osztályozás céljából. Megtudta, én a többi tantárgyak óráira sem járok, csak akkor, amikor osztályozások vannak. Egyébként, állandó jelleggel az állatorvosi rendelőben dolgoztam. Segítettem a szaktanárainak, a gyakorlati órákon a fiatalabb társaimnak, az elemi ismeretek elsajátításában.

folyt.köv.

Molnár Károly

PÁLYÁZATFIGYELŐ

Szekeres László Alapítvány pályázata

Kiíró intézmény: Szekeres László Alapítvány (www.szla.org.rs)

Beadási határidő: 2009. október 16., péntek 18,00 óra

Pályázók köre: szerbiai székhelyű, jogi személyiséggel rendelkező intézmények, szervezetek és szerbiai állandó lakhellyel rendelkező egyéni pályázók (természetes személyek)

Elnyerhető pályázati összeg: 30.000,00 dinártól 200.000,00 dinárig

A pályázat benyújtásának módja: A pályázatokat (a Szekeres László Alapítvány honlapján - www.szla.org.rs – megtalálható pályázati űrlapot) e-mail-ben és egy eredeti példányban, postai küldeményként (vagy munkanapokon 8,00 és 18,00 óra között személyesen átadva) az alapítvány címén.

Összefoglaló:

A SZEKERES LÁSZLÓ ALAPÍTVÁNY pályázatot hirdet a Szerbiában élő magyar közösségek önazonossága megőrzésének, fejlődésének és megerősödésének, kulturális-közművelődési, anyanyelvi oktatási, helyi jellegű média, tudományos, művészeti, hitéleti és szakmai önszerveződésének előmozdítására irányuló, 2009. december 31-éig lebonyolítandó kisösszegű projektumok, programok és eszközbeszerzés, Szülőföld Alapból származó támogatására.

A pályázati felhívás NEM VONATKOZIK a bel- és külföldi oktatási intézményekben folytatott graduális, inter- és posztgraduális egyéni tanulmányok, diáksegélyezés, folyóirat- és könyvkiadás, természetes személyek eszközbeszerzéseinek, továbbá sport- és egyéb szabadidő tevékenységet folytató szervezetek, nyereségtermelő tevékenységet űző gazdasági társaságok, egyéni vállalkozók és mezőgazdasági termelők támogatására.

A Szülőföld Alap Oktatási és Szakképzési Kollégiumának 3. számú pályázati felhívása

Kiíró intézmény: Szülőföld Alap Iroda (www.szulofold.hu)

Beadási határidő: 2009. október 23.

Elnyerhető pályázati összeg: Min: 500.000 Ft. – Max: 20 millió Ft

Pályázók köre: Oktatási intézmények, egyesületek

Összefoglaló:

1. Szakképzést és felsőoktatást elősegítő diáksegélyező egyesületek tevékenységének támogatása. Ezen belül

PROWAG

Fejlesztési alap

PÁLYÁZATOK

szakképzési, felnőttképzési, felsőoktatási programok támogatása.

2. Magyar tannyelven is oktató középiskolák infrastrukturális fejlesztése (felszerelés működtetés, oktatási segédanyag-ellátás javítása), valamint szakmafelkészítő, tehetséggondozó és szórvány programok támogatása. Ezen belül szakképzési, felnőttképzési, felsőoktatási programok támogatása.

3. Magyar tannyelven is oktató felsőoktatási intézmények és a felsőoktatáshoz kapcsolódó háttérintézmények programjainak és infrastrukturális fejlesztésének (felszerelés, működtetés, oktatási segédanyag-ellátás javítása, külön hangsúllyal az új munkaerő-piaci esélyt nyújtó szakirányok indítására) támogatása. Ezen belül szakképzési, felnőttképzési, felsőoktatási programok támogatása.

4. A magyar érdekeltségű oktatási intézményekben, vagy tudományos műhelyekben szervezett tudományos kutatások, tankönyvek kézirat-előkészítése, oktatási/pedagógus szakfolyóiratok kiadása, regionális felsőoktatási projektek, kísérleti programok, konferenciák támogatása. Ezen belül szakképzési, felnőttképzési, felsőoktatási programok támogatása.

5. Akkreditált pedagógus szakmai továbbképzési programok és kiegészítő képzések támogatása. Ezen belül szakképzési, felnőttképzési, felsőoktatási programok támogatása.

6. Lebonyolító szervezetek részére felsőoktatási, felnőttképzési és szakképzési programok támogatása továbbpályáztatás céljából

További információért keresse fel irodánkat!

Minden munkanapon 07,30-14,30 között, várjuk az érdeklődőket, földműveseinket és gazdálkodóinkat.

A Prowag csapata
Pályázatfigyelés, Tanácsadás,
Pályázatírás, Üzleti tervek készítése
telefon: 024/731-424
e-mail: prowag@gmail.com

Republika Srbija
Ministarstvo Kulture
Szerbia köztársaság Kulturális
Minisztériuma

A Prowag Fejlesztési Alap támogatásban részesült a Kulturális Minisztérium februárban megjelent pályázatán mellyel hozzájárult a Fecske nyomdaköltségeinek biztosításához.

Köszönjük!

ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK

BIRKÓZÁS

Még jóformán el sem kezdődött a munka a szőnyegen, máris három megpróbáltatás előtt állnak a fiúk:

Október 3-án NIKOLA VUKOV emléktverseny Zentán,
Október 17-én KANIZSA KUPA Magyar Kanizsám,
Október 24-én SZABADKA KUPA Szabadkán.

NIKOLA VUKOV EMLÉKTVERSENY ZENTÁN

Október 3.-án lebonyolították a versenyt, melyen a hazaiakon kívül jelen voltak magyarországi, horvát és boszniai csapatok. A 18 csapat színeiben 140 versenyző lépett fel.

A mieink eredménye:

FEHÉR Alen 56kg I

GELLÁNYI Leonszió 30kg I

FEHÉR Áron 35 kg II

RITEC Dávid 39 kg III,
TÜSKEI József III,

Ha netán valaki alaposabban kíséri a versenyzők súlycsoportjait, észre veheti, hogy nehezebb súlycsoportokban léptek fel, így erősebb versenyzőkkel harcoltak, de helytálltak.

Bravó fiúk

LABDARÚGÁS

A Jadran, sajnos nem szerepel olyan fényesen, ahogy szeretnénk, de mégis önértékelő a következő eredményeket hozta:

05.09	JADRAN	RADNIČKI GLADIOLUS	4:2
09.09	JADRAN	TAVANKUT	10:1
13.09	NJEGOŠ	JADRAN	3:2
27.09	KRIVAJA	JADRAN	2:0

A táblázaton a 14. helyet foglalja el 7 ponttal, 2 nyert, 1 döntetlen és 4 elvesztett mérkőzéssel, azzal, hogy egyszer volt erőnyerő, a gólarány már biztatóbb 21:20.

Szeptember 30-án a topolyai körzeti Kupa elődöntőjében a mieink itthon 5:3-ra kaptak ki a Njegoševo-tól.

Csak kitartás

TEKE

Megkezdődött a bajnokság, a csapat a 3 fordulóból kettőt játszott, a másodikon erőnyerő volt.

Az első fordulóban Nikić Nenad döntetlen eredményével 0,5 pontot szerzett, míg Vladimir Ilić a harmadik fordulóban győzelmével teljes ponttal gazdagította csapatát. Továbbra is nyeretlenek vagyunk, de csak mint utolsó előttiek a sereghajtó Prigrevica előtt.

ASZTALITENISZ

Megkezdődött az idei Észak-Bácska-Bánáti őszi bajnokság az asztaliteniszezőknél. Az első mérkőzést szeptember 19-én a topolyaiak ellen játszottuk.

A házigazda Topolya csapata erősebbnek bizonyult, így a győztesnek járó két pont a hazaiaknál maradt. A következő összecsapás a kikindaiakkal lesz október 11-én a bács-feketehegyi kultúrotthon teraszán.

szerk.

ELSŐ AZ EGÉSZSÉG

MINDENT A VÉRNYOMÁSRÓL

I. rész

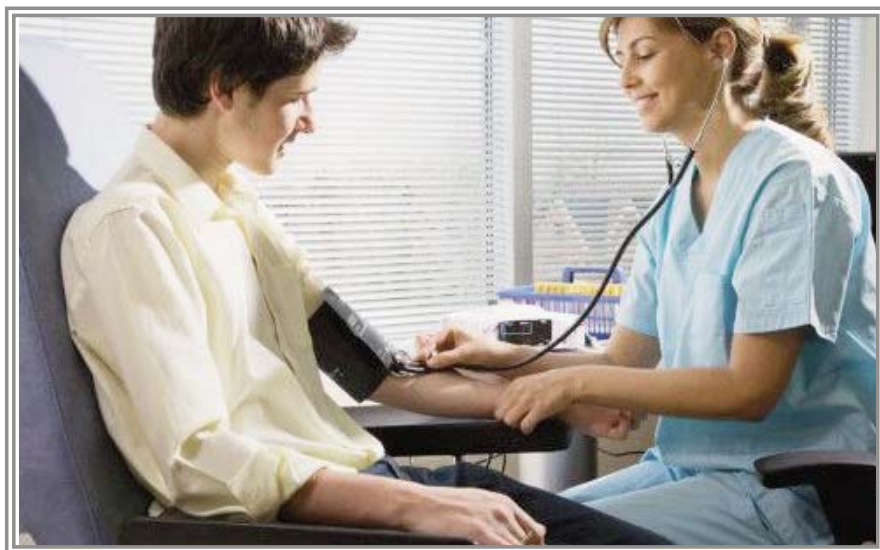
Most ős van, jönnek a hűvös, szeles idők, az ablakunkon csapkodó eső. Itt a jó alkalom arra, hogy szakítsunk időt egymásra, de főképpen -amire nagyon szeretném rábeszélni olvasóimat-, szakítsunk időt magunkra! Képzeletben ülünk le egymással szembe, és én elmesélem önöknek, miként gyógyítottam és gyógyítom, hogyan tartom féken azt a veszedelmes kórt, amely pillanatok alatt, csöndben, alattomosan képes élete végéig rokkanttá vagy- mondjuk ki – megboldogulttá tenni az embert. Sajnos az utóbbi időben egyre nagyobbakat, szélesebbeket suhint a kaszájával, ma már mind több 40-50 évest hoznak agyvérzéssel a kórházba, olyanokat, akik még teljes erejükben voltak, a családjuk jövője tőlük függött, az ő munkaképességükön és teherbírásukon. Ezek a tragédiák, soha sem csak egy embert, hanem rendszerint egy egész családot érintenek, emellett munkatársakat, barátokat, ismerősöket. A legnagyobb tragédia szerintem viszont abban rejlik, hogy egy kis **magunkrafigyeléssel**, naponta - teszem azt-, 10-15 perc ráfordításával a közvetlen veszélyek és tragédiák mesze elkerülhetők, a teljes élet megélésének ígéretével együtt. Nem, azt nem ígérhetem, mert nem mondanák igazat, hogy ha betartsa valaki is azt, amit itt elmondok, kigyógyul betegségéből, örökre megszabadul a vérnyomásától, soha többé rá sem kell gondolnia. Ellenkezőleg, a betege marad a vérnyomásnak élete végéig, ebből a kórból, akárcsak a cukorbetegségből nincs kigyógyulás, de van gyógyulás! Amit elkezdünk tehát e veszedelmes kór elleni hadakozásban, azt folytatni kell hátramaradt életünk mindennapjaiban. Azt sem ígérem, hogy olyan életformát élhetünk, amely a korlátlan eszem-iszomban merül ki, vagy folytathatjuk az örökösen sértődött, elégedetlen magatartást magunkkal, az életünkkel és a környező világgal szemben. Amit ígérhetek viszont, az nem kevés: a magunkkal törődés naponkénti 10-15 perce, hamarosan meghozza a gyümölcsét, azt az életet élheti a vérnyomásos, - úgy korban, vagy akár minőségben-, mint bármelyik

egészséges ember. A másik, amit betartok majd, az a közérthetőség, a sokak előtt homályos orvosi nyelv és a tudálékos beszédmód kerülése. Ha a diagnózisában ezzel a megjelöléssel találkozik a beteg: Hypertonia essentialis, (esszenciális vérnyomás) akkor ebben a rejtélyes eredetű betegségben szenved.

Azt ígértem volt, hogy semmi könyv, semmi magas tudományos értekezés, a saját tapasztalatom fogom elmondani olvasóimnak, személyes eseteim kezelési vázlatát tárom fel, annak alapján, amit 36 év intenzív terápiás orvosként szedtem össze apránként, és ebben a formában nem fellelhető sem a népszerűsített orvosi irodalomban, sem a magasröptű medikus tankönyvekben.

Dr. Kerekes József,
az intenzív terápia ny. főorvosa

LÉLEK SZÁRNYÁN

TEMPLOM ÉS ISKOLA

(Beszámoló a Vajdasági - Délvidéki - Pax Romana tanulmányi hétvégéjéről)

Ismét az a megtiszteltetés ért bennünket, hogy ez év szeptember 26-án immár második alkalommal, a gyönyörűen felújított kultúrotthonunkban tartotta évi közgyűlését a Vajdasági (Délvidéki) Pax Romana, a katolikus értelmiségiek társaságának vajdasági tagozata.

A tanácskozást ezúttal is a korábbi évek gyakorlatához híven, Lovag vitéz Dr. Bogner István szabadkai egyetemi tanár a Vajdasági Pax Romana elnöke nyitotta meg és egyben köszöntötte is a jelenlevőket. Az elnöki köszöntőt ökumenikus istentisztelet követte, amelyen Orosz Attila lelkipásztor szolgált rövid igemagyarázattal, a Református Keresztyén Egyház képviselőjében, a Római Katolikus Egyház részéről pedig, Ft. Mátéffy Béla péterrévei esperes - plébános mondott imát és áldást. Ezután Pál Károly a kishegyesi KKT és a helybeli Művelődési Egyesület elnöke üdvözölte a jelenlevőket, mint házigazda. A konferenciát több jeles egyházi és közéleti személy is megtisztelte jelenlétével: Msgr. Huzsvár László nyugalmazott nagybecskereki megyéspüspök, Msgr. Tietze Jenő apostoli protonotárius, nyugalmazott nagybecskereki plébános, Ft. Brasnyó Ferenc kishegyesi plébános, Czupy Éva és József, a Müncheni Magyar Katolikus Értelmiségi mozgalom képviselői. A konferencia előadóiként voltak jelen: Dr. Korzenszky Richárd OSB, a tihanyi apátság perjele, Dr. Huszár Pál a Magyarországi Református Egyház világi elnöke,

Skulthéty Csaba publicista és Dr. Josip Ivanović professzor, a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar tanára.

A tanulmányi nap központi témája: „Kereszténységünk, magyarságunk megmaradása itt és most - Pedagógusok a 'nemzet papjai'” volt. Az előadók közül elsőnek Dr. Korzenszky Richárd OSB perjel, „Gyökereink és az iskola” címmel tartotta meg a tőle megszokott humorral fűszerezve érdekesítő előadását. Kihangsúlyozta, hogy elengedhetetlenül fontos a keresztyén nevelés szempontjából, a család-egyház-iskola összhangja, ezenkívül meghatározó az iskola, mint intézmény légköre, hangulata, valamint a pedagógus lelkülete, embersége, szakmai felkészültsége, elhivatása az eredményes nevelés szempontjából. Dr. Huszár Pál az egyházi felekezeti iskolák fontosságáról szólt. Alapvetően két féle iskolatípus létezik: a világi és az egyházi iskola. Az egyházi iskolák a világ iskolával szemben jelentős erkölcsi többletet nyújtanak. Ezekben az iskolákban az előírt tananyag mellett, megismerkedik a tanuló a hitvallásismeret és szentírásismeret alapjaival, az imádság jelentőségével stb. Skulthéty Csaba az aktuális szlovák nyelvtörvény negatív példáján keresztül közelítette meg a témát, rámutatva a nem anyanyelvű alapképzés veszélyeire. A délutáni órákban a tanulmányi nap utolsó előadója, Dr. Josip Ivanović szabadkai egyetemi tanár tartott „A középiskolás fiatalok vallásosságának a jellemzői” címmel akadémiai szintű előadást. Az előadó a tudományosság igényével, saját kutatási tapasztalatait felhasználva főleg pedagógiai-pszichológiai szempontból közelítette meg a témát. Az előadásból azt a következtetést lehetett levonni, hogy Szerbiában a fiatalok

nagyobb hányada vallásosnak vallja magát, bár emögött még mindig nagy arányú felszínességgel lehet találkozni.

A tanulmányi nap és konferencia szüneteiben természetesen sok lehetőség nyílt beszélgetésre, régen nem látott ismerősök üdvözlésére, hasznos tapasztalat és véleménycserére. A tanulmányi nap keretében tartotta meg a Vajdasági Pax Romana az évi közgyűlését is. Ezen elhangzottak a szokásos beszámolók a helyi szervezetek évközi munkáiról, valamint a vezetőség időszerű tisztújításával kapcsolatos vélemények, hozzászólások.

A tanácskozás a zárónyilatkozat elfogadásával zárult. A zárónyilatkozatból kiderül, hogy a Vajdasági (Délvidéki) Pax Romana elengedhetetlenül fontosnak tartja a keresztyén nevelés fontosságát és erkölcsi-

leg támogatja a felekezeti iskolák működését. Az iskolai nevelés mellett nagyon fontosnak tartja a család és az egyház ilyen irányú szerepét is. Az értékek sülyedésének, hanyatlásának megállítása minden civil szervezet és minden, a nemzeti közösség iránt felelősséget érző, keresztyén érzületű ember feladata. A VPR a jövőben is keresi a hasonló célkitűzésű testvér, civil szervezetekkel való kapcsolatfelvételt és együttműködést.

A zárónyilatkozat felolvasása és elfogadása után, ez a mindannyiunk számára építő és hasznos együttléti közös vacsorával és társalgással fejeződött be.

Orosz Attila
ref. lelkipásztor

****MIT, MIVEL?***

"A FŰSZEREK BIRODALMÁBAN"

SLAMBUC

Mivel, hogy nálunk volt jelképesen a világ közepe, vagyis itt tartották meg a Kun Világtalálkozó egyik eseményét, szeptember 20.-án, így most a már közismert birkapörkölt mellett, amit, vagy valaki szeret, vagy nem, bemutatnák egy kun ételt a slambucot.

Hozzávalók: 50dkg szalonna, 2 kg krumpli, 1 kg lebbencstészta, só, víz, és természetesen mivel kun eledel, a bogrács.

Elkészítése: a bográcsban a kockára vágott szalonnát megpirítjuk. Ezen megpergelhetjük a tésztát, majd a tésztát és a tepertőt kiszedjük. Ezután az apróra vágott krumplit, ami soha se lehet újkrumpli, beletesszük és felforraljuk annyi vízzel, hogy jól ellepje, majd megsózzuk. Amikor a krumpli félfőlésben van, hozzáadjuk a tésztát, annyi vízzel pótoljuk, hogy 1-2 cm ellepje. Lassú tűzön

főzzük, hogy a leve elfőjön. Néha-néha oldalirányba forgatjuk, majd amikor a leve elfőtt, a krumplit összekeverjük a tésztával.

Ezek után jön a lényeg, a forgatás. A krumplistészta alját kicsit megpirítjuk, levesszük a tűzről és úgy forgatjuk, hogy az alja felülre jöjjön. Ez nem megy könnyen, de meg lehet tanulni. Azt mondják a tapasztaltak, hogy ezt 32-szer kell megismételni, de hát ez az a titok, ami maga, magát megmutatja. Tehát addig forgatjuk, míg a massa egy kellemes piros színt nem kap.

Ehhez a finom pusztai ételhez, jó étvágyat kívánunk.

szerk

AZ ÖNÖK RECEPTJEI

Túrós pite

Hozzávalók (32x27cm tepsizhez):
40 dkg liszt,
1 kávéskanál szóda-bikarbóna,
15 dkg cukor,
10 dkg zsír,
2 dl tejföl,
2 tojássárgája.

Töltelék:

1 kg áttört száraz túró,
25 dkg cukor,
10 dkg mazsola,
1 citrom héja és leve,
4 tojássárgája, 4 tojásfehérje habbá verve, egy pici só, és gríz.

Elkészítés:

A hozzávalókból tésztát készítünk. Kétfelé vesszük. Az alsó lapot megszórjuk grízzel, hogy beigya a nedvességet. A töltelék rákenjük a lapra, a másik lappal pedig betakarjuk. Aranysárgára sütjük.

Diós pite

Hozzávalók (32x27cm tepsizhez):
40 dkg liszt,
1 kávéskanál szóda-bikarbóna,
15 dkg cukor,
10dkg zsír,
2 dl tejföl,
2 tojássárgája

Töltelék:

4 egész tojás, aminek a fehérjét habbá verjük,
15 dkg dió,
15 dkg cukor,
Késhegyni fahéj késhegyni őrölt szegfűszeg. Ezekkel a fűszerekkel óvatosan bánjunk, mert, nagyon erős az aromájuk és el tudjuk rontani az egész töltelékét.

Elkészítés:

A hozzávalókból tésztát készítünk. Két lapot nyújtunk belőle. Az alsó lapra rákenjük a töltelékét. A másik lappal betakarjuk. Aranysárgára sütjük.

Beküldte: Fehér Erzsébet

KERTI TÖRPE

A RÓZSAMETÉNG

A meténgfélék családjába tartozó- Apocynaceae családjába tartozó rózsameténg- *Catharanthus roseus*, régi nevén *Vinca rosae* a szubtrópusi kertekben kedvelt gyógynövény. A *Vinca* nemzetség helyett őt a *Catharanthus* nemzetségbe sorolják. A görög eredetű név jelentése: csupa virág. Fényes zöld levelű növények, jellegzetes „szemes”, a lángvirághoz (*Phlox*) hasonló, ötszirmú virágaik fehérek, rózsaszínűek, vörösek. A rózsameténg cserje alakú, idős korában fásodó szárú félcserje. Nagysága átlagosan 20-25 cm. Ovális örökzöld levelei puha tapintásúak. A hajtások elágazóak. Virágzásuk tavasz végétől egészen az októberi fagyokig is eltarthat. A szubtrópusi kertekben kedvelt dísnövény, hiszen hosszan virágzik. Európa mediterrán vidékeit is meghódította. Hibridjeit az 1920-as években kezdték előállítani. Korábban talajtakaróként használták őket, a mai nemesítők között már vannak 30-80 cm magasak is, a virágok pedig barack és narancs színekben pompáznak. Nálunk inkább balkonnövény. Nyáron tartjuk a szabadban, napos helyen. Egynyáriként is tartható, a tél sokszor megviseli.

Öntözzük gyakran, igényli a védett, meleg környezetet. A túlóntozás gyökérrothadáshoz is vezethet. Fontos a jó vízelvezetés. Mivel

fagyérzékeny, télen a 8-10° C a megfelelő számára. Ilyenkor csak annyi vizet kaphat, hogy a földje ki ne száradjon. Tápladozása márciustól szeptemberig kéthetenként történik. Metszéssel segíthetjük a bokrosodást. Átültetni évente, tavasszal kell, laza tőzeg alapú földbe. Magról legalább olyan könnyen nevelhető, mintha megvásárolnánk a növényt. Ilyenkor azonban a virágzás kezdete

eltolódik. Magvetése februárban javasolt. 3-4 palánta kerülhet egy edénybe.

Optimális csírázásához sötétre van szükség, ezért az edényeket sötét fóliával takarjuk le. Kb. 2 hét múlva kicsíráznak a magvak, ha a hőmérséklet 25 fokon van. A palántákat neveljük üveg vagy fólia alatt, meleg, világos helyen. Márciustól a hajtásdugványokat nyirkos homokba vagy homok-tőzeg keverékébe ültessük.

A fiatal növényeket hármassával ültessük cserépbe, hogy visszavágásuk után is szép bokrosak legyenek. A legkevésbé érzékeny növény, betegségekkel, kórokozókkal szemben ellenálló. Szár vagy gyökérrothadás és levélelhálás fordulhat elő.

Az 1950-es években felfedezték, hogy számos alkaloidát tartalmaz. Ezeknek köszönhető fájdalomcsillapító és rákellenes hatása.

Z. Tatjana

X IRODALOM KULTÚRA SZÍNHÁZ

KUN VILÁGTALÁLKOZÓ ÓPUSZTASZEREN

Szeptember 17-én a bácsfeketehegyi küldöttség tagjaként részt vehettem a Kunok I. Világtalálkozójának ópusztaszeri eseményén, ahol felavatásra került a kiskun és a nagykun települések - összesen több mint negyven város és falu - összefogásával épült Kun Halom. Méltó helyet kapott rajta Györfi Sándor két kunbabája, melyet Gubcsi Lajos adományozott az Emlékparknak még 2006-ban. A rendezvényen a "Kun Összefogás" Konzorcium tagjainak delegációi (polgármesterek, képviselők) képviseltették magukat. 10 órákor rövid történelmi játék keretében megnyílt a Történelmi Emlékpark ünnepi bejárata, a székykapu, melyen IV. Béla (Bóta András) és neje Mária (Oszer Alexandra) szívélyes invitálására együtt vonultak be kun, széky és magyar vendégek. A játékkal arra

emlékeztünk, hogy említett királyunk 1239-ben befogadta a mongolok elől hazánkba menekülő kunokat. A királyi pár vezetésével az Árpád-emlékmű előtt kialakított történelmi szoborparkba vonultak az eseményre érkezők. Itt három királyunk mellszobrának koszorúzására került sor. II. Andrást, aki megerősítette a kunokat szabadságaikban Horváth Gábor, az Emlékpark igazgatója koszorúzta meg. Ficsór József, Kiskunfélegyháza polgármestere, valamint a "Kun Összefogás" Konzorcium elnöke IV. Béla szobra

helyezte el az emlékezés virágait. A kun törvények megalkotója, Kun László előtt pedig Dr. Kapusi Lajos, Karcag város alpolgármestere hajtott fejet. Mindhárom szobrot megkoszorúzta Kovács Sándor, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Közgyűlés alelnöke. A rendezvény a Kun Halom előtt kialakított színpadon folytatódott. Itt azok a kun települések, köztük a négy vajdasági - Bácsfeketehegy, Bácskossuthfalva, Pacsér és Piros -, akik szintén csatlakoztak ehhez a nagyszabású összefogáshoz, illetve a Kazahsztánból

érkező vendégek jelképesen egy marék földet szórtak a halomra. A bácsfeketehegyi földet Sárándi István szórta szét. Hidán Csaba (régész, történész, harcművészeti oktató, a Duna Tv-n a Rendhagyó történelemórát vezette, míg a Medgyessy-éra idején be nem tiltották a műsort "magyarkodásért") és csapata lenyűgöző harci bemutatója után - melyet korhű kun viseletben és fegyverekkel - tártak a nézők elé, a köszöntők következtek. Ficsór József és Kovács Sándor ünnepi gondolatai után megköszönte a szíves vendéglátást Maszalim Yernar, a Mándoki Kongur István XII évfolyamos iskola igazgatója is. Horváth Gábor beszélt a Kun Halom létrejöttének körülményeiről, jelentőségéről, mondanivalójáról. A közel három méter magas, 12,39 méter átmérőjű Halom az Emlékpark középpontjába került, a rajta lévő szobrok pedig Kelet felé, a Radnai-hágó irányába tekintenek (e hágón keresztül érkeztek Magyarországra a betelepülő kunok).

A kunok új "zarándokhelye" felvette a Cumanorum Campus (Kunok Mezeje) nevet (korábban "nagyrétnek" nevezték ezt a nagy füves területet).

A szobor adományozója, Gubcsi Lajos is köszönetét fejezte ki, amiért ez az összefogás létrejöhett. Vad László előadásában A Kun Miatyánkot is hallhattuk.

A meghívott kazahsztáni vendégek énekkel, tánccal és verssel kedveskedtek a jelen lévőknek, az ünnepség végén pedig az eseménynek helyet adó Emlékpark igazgatójának, Horváth Gábornak egy kazah hangszer, egy dumbrát ajándékoztak.

A délután főszereplője az Igriczek együttes volt, melynek előadásában középkori dallamokat, énekeket hallhattunk.

borka

ZENEI ROVAT

DUDA

II. rész

Sípok

A duda mindig nádnyelves sípokból áll, mivel az ilyen elven működő hangszerek levegőigénye sokkal kisebb, ugyanakkor hangjuk színesebb, áthatóbb, mint az ajaksípos hangszereké, amilyen például a furulya vagy a fuvola.

A dallamsíp a dallamjátékra szolgál, testén a fafúvós hangszerekhez hasonlóan hanglyukak, néha billentyűk

utána duodecimáját szólaltatják meg, a természetes felhangsor törvényei szerint. Szinte mindig hengeres furatú sípszára van, így a nagyon mély burdonhang is viszonylag rövid síppal megvalósítható. Általában egynyelvű nádsíp-pal rendelkezik. Sokszor több darabból van összezsápolva, hogy a részek szétcsúsztatásával megfelelő pontossággal a dallamsíphoz lehessen hangolni. Egyes dudafajtáknál hangolása a hangnemnek megfelelően előre beállítható, vagy akár játék közben módosítható.

sorakoznak, ezek segítségével lehet játszani rajta. Hasonlóan a tüdővel fújt nádnyelves hangszerekhez, a duda dallamsípjának fúvókája, hangkeltő alkatrésze is lehet az oboához hasonlóan kettős, vagy a klarinéthez hasonlóan egynyelvű nádsíp. A sípszár furata is e hangszerek felépítésének megfelelően lehet hengeres vagy kúpszerű. Általában jellemző, hogy Észak-Afrikában, a Közel-Keleten, Európa keleti felén – a Kárpát-medencében is – a dudák klarinét-rendszerű dallamsíp-pal (egyszerű nyelvsíp, hengeres furat) működnek, míg Európa nyugati részén az oboaszerű megoldás (kettős nádnyelves síp, kúpos, ritkábban hengeres furat) az uralkodó. Egyes dudáknak két dallamsípjuk van, ez néha egyazon sípszárban futó két párhuzamos furat is lehet, két külön sor hanglyukkal. Ilyenkor vagy uniszónóban használatosak, mint a legtöbb arab dudánál, vagy két szólamban, tercelve, szext hangközzel, mint a dél-italiai zampogna esetében. A magyar duda kettős furatú sípszára egy dallamsíp, „prímét” és egy változtatható hangú burdonszerű sípot, „kontrasíp” foglal magában.

A legtöbb dudának van legalább egy burdonsípjá, amely rendszerint a dallamsíp alaphangja alatt egy vagy két oktávval egyfolytában szól. Több burdon esetén az a jellemző, hogy a kisebbek a legmélyebbnek az oktávját,

Ujjazat

A legtöbb duda ujjazata megfelel a népi fafúvós hangszerekének, tehát a legmélyebb hang az összes hanglyuk zárt állapotában képezhető, majd az egyre magasabbak úgy, hogy alulról felfelé haladva egyre több lyuk nyílik meg. Az ilyen ujjazatot nyitott ujjazatnak nevezzük. Ritkán előfordul zárt ujjazat is, ennek lényege ezzel szemben az, hogy minden egyes hanghoz csak az annak megfelelő lyukat kell megnyitni, a többi zárva marad. Előnye, hogy zárt végű síp esetén ha az összes hanglyuk zárva van, a síp elhallgat, tehát szünet, illetve staccato játék is megvalósítható rajta.

A duda dallamsípján általában nem lehetséges az oktávát-fúvás, ezért minden hang képzéséhez külön hanglyuk szükséges. Billentyűk alkalmazása nélkül – a kéz ujjainak véges száma miatt – ez nagyjából egy oktáv hangterjedelmet tesz lehetővé. Egyes dudákon, mint a musette vagy az uilleann pipe a zárt ujjazat, zárt billentyűzet révén az ambitus másfél, két oktávig is bővíthet.

F E C S K E T O L L

LEÍRTAM AHOGY ÁTÉLTEM

Szétterült bennem a reggeli borús szürkesség.
 Ültem a buszon, teljesen elmerülten.
 Üres gyomromban kavargott a monoton lötyögés.
 Vittek a kerekék, versenyt futottam lóhalállal
 az út mentén sorakozó fákkal.
 Ültem a buszon, tátott szájjal,
 égi morajlás kontrázott a motor zúgásával.
 Szenderegés nyugtató érzése nehezedett súlyával szemeimre,
 suhantunk mindig előre.
 Kétoldalt, haragos felhők szorítottak bennünket össze.
 Laposak voltunk, jelentéktelenek,
 a kívülágnak ismeretlenek,
 mi a buszon valahányan.
 Mint dobozba zárt ritka rovarfaj,
 kiszolgáltatottan, aléltan ültünk mindannyian.

E kábult félhomályban értük el az esőt.
 Szembe jött nagy robajjal, ferdén csapkodott,
 a nagy üvegtáblán folyócskákat alkotott,
 majd felgyorsult kopogással,
 fejünkre szürke köpönyeget borított.
 Zuhogott, azt hittem mindörökre,
 némán a buszon ülve, néztem amint néhány percre,
 napkeletről átvilágított rajtunk a vízcseppek üveg csillogó
 fénye,
 s a busz túlsó felén zöld, sárga és vörös színben,
 diadalívként tűnt fel a szivárványos remény.
 Akkor ott éreztem, a természet e ritka látványa,
 a buszról leszállva, majd meghozza a szerencsém.

Bácsi (Vajda) Sára

ANYAKÖNYVI HÍREK

Burai Károlyné szül. Molnár Erzsébet szeptember 6, 81
 évében

Orvos Kiss Julianna szül. Németh szeptember 15, 81
 évében

Szakács Lajos szeptember 16, 58 évében

Bezzeg Péter szeptember 16, 56 évében

Pokrajac Milica szeptember 20, 77 évében

Martinović Ivana rođ. Vučetić szeptember 22, 91 évében

Vígh Zoltán szeptember 25, 29 évében

Žakula Radmila szeptember 29, 49 évében

Sebenji Marko és Eri Julijana kislányuk

Leonora

Farkas Mihály és Zita kisfiuk

Mihály

Az anyakönyvi hírek adatait a helyi orvosi rendelőből, az anyakönyvvezetői irodából, valamint a "Tího" temetkezési vállalatától kaptuk.

